

МІЖНАРОДНИЙ СТАНДАРТ OHSAS 18001 В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ

Дрожчана О.У.

*старший викладач кафедри
безпеки життєдіяльності*

Олійник І.О., Дрипан В.С.

*здобувачі вищої освіти освітнього ступеня «Магістр»
інженерно-технологічний факультет*

*Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава*

Міжнародні стандарти серії ISO 9000 та ISO 14000 що поєднані із системою управління охороною здоров'я та безпекою праці на підприємстві стандарту OHSAS 18001:2007, дозволяють створювати ефективні системи захисту людини, незалежно від галузі та напрямку діяльності працівників, чи то у виробництві, чи то у сфері послуг. Вони спрямовані більше на гігієну та безпеку праці, ніж на безпеку продукції та послуг.

Впровадження в Україні стандарту OHSAS 18001:2007 є дуже актуальним питанням.

Міжнародний стандарт OHSAS («Occupational health and safety management systems» – «системи управління професійною безпекою та здоров'ям») описує методики управління професійною безпекою та охороною праці, який розробляли національні органи сертифікації, контрольно-наглядові органи, спеціалісти-практики у сфері професійної безпеки й охорони праці з усього світу.

Вищевказаний стандарт встановлює вимоги до системи менеджменту охорони здоров'я та безпеки праці. Допомогає підприємству розробити та реалізувати політику, а також досягти цілей, які враховують правові вимоги та інформацію про ризики з охорони здоров'я та безпеки праці. Цей стандарт універсальний. Його можуть застосовувати підприємства усіх типів і розмірів – незалежно від відмінностей у географічних, культурних і соціальних умовах.

Потреба у стандарті управління виробничою безпекою, обумовлена тим, що кількість нещасних випадків пов'язаних з виробництвом та професійних захворювань, витрат для підприємств, суспільства й економіки країни, постійно зростає, не дивлячись на проведення цілеспрямованої роботи з профілактики виробничого травматизму та профзахворювань, надання всебічної допомоги роботодавцям з організації роботи з охорони праці з боку служби страхових експертів з охорони праці виконавчої дирекції Фонду соціального страхування. Так у 2017 році в порівнянні з 2016 роком кількість страхових нещасних випадків збільшилась на 4,2%, кількість смертельно травмованих осіб зменшилась на 8,8%, кількість професійних захворювань збільшилась на 21,7% . Серед причин нещасних випадків переважають організаційні (65,5%). У структурі професійних захворювань перше місце належить хворобам органів дихання (40,1%) від загальної кількості діагнозів по Україні [2].

Оснoву стандарту становить управління ризиками. За OHSAS імовірні збитки можна спрогнозувати заздалегідь та визначити ймовірність настання несприятливих випадків. Підприємство має брати до уваги ризики у сфері професійної безпеки й охорони праці при розробці, впровадженні та вдосконаленні системи управління.

OHSAS 18001 може застосовувати будь-яке підприємство незалежно від сфери його діяльності та форми власності. Сферу його застосування заборонено обмежувати.

Цей стандарт сумісний зі стандартами на інші системи управління, наприклад, системою екологічного управління ISO 14001 та системою управління якістю ISO 9001. Концепція OHSAS 18001 подібна до ISO 14001, що дає змогу інтегрувати чи поєднати їхні спільні частини.

Систему управління гігієною та безпекою праці впроваджують з метою:

- поліпшення умов праці, запобігання й зниження рівня виробничого травматизму та професійних захворювань;
- скорочення часу простоїв і пов'язаних із ними витрат;
- зниження прямих й непрямих витрат бізнесу;
- зниження витрат на страхові виплати внаслідок запровадженого управління ризиками та підвищення ефективності діяльності;
- підвищення лояльності працівників, поліпшення психологічного клімату;
- формування позитивного іміджу підприємства, яке турбується про своїх працівників.

Впроваджують стандарти для того, щоб:

- розробити, впровадити, підтримувати й поліпшувати систему менеджменту OHSAS;
- впровадити офіційну процедуру, завдяки якій скоротяться ризики для здоров'я та безпеки працівників, клієнтів і громадськості;
- переконатися, чи відповідає підприємство встановленій політиці OHSAS;
- заінтересованим сторонам продемонструвати відповідність стандарту;
- зовнішні організації сертифікували або зареєстрували систему менеджменту OHSAS підприємства;
- оцінити, чи відповідає підприємство вимогам стандарту, та декларувати відповідність специфікації OHSAS.

Стандарт дає змогу:

- мінімізувати ризики виникнення нещасних випадків, аварій та аварійних ситуацій;
- скоротити витрати на підтримку безпеки умов праці, виплати компенсацій та допомоги, сплату штрафів;
- скоротити витрати на виконання розпоряджень наглядових органів у сфері охорони праці тощо.

Сертифікат OHSAS 18000 – документальне підтвердження того, що на підприємстві є дієва система менеджменту охорони праці. Це демонструє високий рівень розвитку підприємства, його благонадійність, а також гарантує те, що підприємство дотримується особливої політики у сфері охорони праці. Якщо є

сертифікат, підприємство підвищує імідж, конкурентоспроможність. Як наслідок, – зростають обсяги виконуваних робіт чи послуг та прибуток.

Сертифікування за стандартом необхідне насамперед підприємствам, на яких виконують роботи підвищеної небезпеки і є ризик завдати шкоди довкіллю чи здоров'ю працівників. До них належать, наприклад, будівельні, промислові тощо.

Запровадження на підприємстві системи менеджменту на основі стандарту OHSAS 18001 дає змогу управляти ризиками, запобігати їм, і, як наслідок, знизити ймовірність виникнення нещасних випадків [1].

Страхові експерти з охорони праці Фонду соціального страхування (Фонд) зазначають, що на тих підприємствах де запроваджені міжнародні стандарти «Системи управління охороною праці», щорічно фіксується різке зниження рівня травматизму та професійної захворюваності. А умови праці стають максимально наближеними до європейських, а саме: усі працівники при укладанні трудових договорів проходять письмове ознайомлення з умовами праці, пільгами та компенсаціями за важкі та шкідливі умови праці (за їх наявності), правами й обов'язками працівників, правами й обов'язками роботодавця. Під час прийняття на роботу проводяться медичні огляди працівників, також міжнародні стандарти передбачають і періодичні медичні огляди та попередження ризиків професійного захворювання. На таких підприємствах всі працівники забезпечені спецодягом, спецвзуттям і іншими засобами індивідуального захисту (ЗІЗ). Розроблені інструкції з охорони праці, оцінені ризики по кожній професії згідно вимог стандарту OHSAS 18001, за якими проводиться навчання з питань охорони праці, інструктажі з охорони праці, Навчання, медичні огляди, забезпечення ЗІЗ проводиться постійно за рахунок підприємства. Такий досвід забезпечення гідних умов праці, страхові експерти Фонду намагаються розповсюджувати між всіма страхувальниками та проводити пропаганду серед роботодавців, щодо доцільності впровадження міжнародних стандартів, які дозволяють не лише знизити рівень травматизму, а й попередити його в подальшому. А це несе і економічні вигоди для роботодавця і підвищує конкурентоздатність його підприємства на зовнішніх ринках [2].

Список використаних джерел

1. Довідник спеціаліста з охорони праці. Харків, № 3, 2018.
2. Звіт Фонду соціального страхування за 2017 р. від 30.01.2018р.